

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Борислава Танева

относно дисертационен труд за придобиване на научна степен
„ДОКТОР“

професионално направление: 1.3 - Педагогика на обучението по музика

Тема на дисертацията:

**МУЗИКАЛНО ИНТЕГРАТИВНИ ФУНКЦИИ
НА СИСТЕМАТА НА МЕТОДИТЕ НА ОБУЧЕНИЕ**

Автор: **Ралица Емилова Димитрова**

докторант към КАТЕДРА «МУЗИКА»,
ФАКУЛТЕТ ПО НАЧАЛНА И ПРЕДУЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА,
СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Научен ръководител доц. д-р Адриан Георгиев

Дисертационният труд съдържа увод, четири глави, изводи и препоръки и заключение. Общият обем е 197 страници, в това число библиография и 14 приложения.

Изследването е онагледено с 2 таблици и 42 цветни диаграми. Структурирано по този начин, изследването на Ралица Георгиева е коректно представено за рецензиране и е в съгласие с официално възприетите в България стандарти за представяне на дисертационен труд за получаване на научната степен „доктор“ по Педагогика на обучението по музика.

Кратки биографични данни

Ралица Емилова Димитрова е родена в гр. Свищов, обл. Велико Търново. През 2007 година завършва специалност „Пиано“ в НУИ „Панайот Пипков“- гр. Плевен. През 2012 година придобива степен „Магистър“ в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ гр. София с ниво на професионална квалификация „Инструменталист - пианист“. През 2013г. Ралица Димитрова получава магистърска степен – „Педагогика на обучението по музика“ от НМА „Проф. Панчо Владигеров“. Докторантката работи от 2013 година като учител по музика в НГПИ „Св. Лука“ в гр. София. От 2012 година преподава пиано в читалище „Възраждане“, а от 2017г. работи като редактор по музика в издателска къща *Анубис* в гр. София.

Публикации и научна дейност

В дисертационния труд на Ралица Димитрова са включени резултатите от четири нейни научни публикации от 2016 и 2017г. Те отразяват акуратно актуалността на тематиката като я отразяват правдиво и са пряко свързани с нея.

Актуалност и значимост на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд се отличава със значителна актуалност за образованието в България към настоящия момент. Изборът и конкретизирането на темата - „Музикално интегративни функции на системата на методите на обучение“ са резултат от предварително, натрупано във времето практическо наблюдение, което прераства в теоретично проучване над учениците от представеното за разглеждане в дисертацията училище – НГПИ „Свети Лука“, където се обучават бъдещи дизайнери и проектанти. Фактът, че работейки в реална среда, докторантката добива преки впечатления от проблематиката на обекта на разработката е допълнителен, безспорен положителен фактор и доказателство за истинността и обективността на изследването.

Актуалността на поставената тема произтича от проведената реформа в областта на образованието и утвърждаването на *Рамковия учебен план* през 2015 година. Дисертационният труд предлага реални възможности за обогатяване на проведената реформа в образованието като предлага приложима идея за допълнително обучение по предмета „Музика“ под формата на факултативни учебни часове. В дисертационния труд са изследвани пресечните точки между музиката като изкуство и приложните творчески дейности на учениците от X и XI клас от НГПИ „Свети Лука, София, изучаващи „Рекламна графика“, „Пространствен дизайн“ и „Художествена тъкан“.

Литературен обзор

Ралица Димитрова представя доста богата библиография от 43 литературни източника. От качеството и количеството на представената библиография личи задълбочено и целенасочено познаване на педагогическите трудове и литература. Изложението се характеризира с ясен изказ, мотивираност и последователност. Забележителна е коректността при представянето на публикувания чужд и български опит по поставения проблем.

Целта е ясно формулирана и съответства на научните търсения в това направление.

Задачите са конкретни и реалистични. Те са добре дефинирани и адекватни за да могат реално да претендират за постигане на поставената цел, а именно: ***изследване на възможностите за осъществяване на обучение по музика след 9 клас под формата на факултативни учебни часове (ФУЧ)***. Димитрова защитава тезата за необходимост от изучаване на предмета музика, като се обосновава и доказва, че на учениците в 10 и 11 клас е необходимо да се върнат към него, за да интерпретират пълноценно в своите творчески проекти знанията натрупани в часовете по музика до 9 клас. Трудността при изпълнението на поставените творчески задачи произтича от липсата на изучаване на музика в 10 и 11 клас.

Налага се ученикът сам да търси необходимата музикална информация, от която се нуждае за правилното изпълнение на творческия проект.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е структуриран в увод, четири глави, изводи и препоръки и заключение.

Уводът обосновава избора на темата, излага ясно целите, задачите, предлага хипотеза и описва обекта на изследването, както и предмета на анализиране.

Първата глава ни въвежда в поставения в дисертацията проблем. Изключително обстойно са разгледани и представени нормативните документи, с които работи образователната система в Република България. Направен е общ преглед на обучението по музика в начален, прогимназиален и първи гимназиален етап. Разглежда се ролята на учителя по музика като фактор за формирането на личността на ученика.

Втората глава разглежда взаимовръзките между отделните изкуства и значението им за осъществяването на качествено образование. Интеграцията, която се осъществява между тях в процеса на обучение и практическото ѝ значение за развитието на учениците.

Третата глава представя нов методичен модел за работа в училищата по изкуствата. Представената примерна учебна програма и примерно годишно разпределение на часовете по музика дават реална представа за приложението на факултативните учебни часове по музика. Примерната учебна програма залага нов метод на работа като средства на обучение, а именно *учебния проект*.

Четвъртата глава очертава параметрите на изследването и анализира резултатите от него. Избраната методика на изследването позволява достигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния

труд. Ралица Димитрова поетапно провежда изследвания на учениците от НГПИ „Св. Лука“ - входна и изходна диагностика на учениците в обучението по музика.

Направен е сравнителен анализ на творческите проекти на учениците от НГПИ „Свети Лука“ от посочените специалности – Рекламна графика, Художествена тъкан, Пространствен дизайн, което онагледява значимостта на изучаването на предмета музика в посоченото училище.

Резултатите от изследването се съпоставят с изготвените творчески проекти на учениците от 51 СОУ „Елисавета Багряна“, гр. София, което допълнително разширява и обогатява приносът на изследването.

Принос и значимост на разработката за науката и практиката

Дисертационният труд е разработен и изцяло реално приложим за целите на педагогическата практика. Посочва някои слабости в образователния процес и предлага начини и методи за тяхното разрешаване. Разкрива нов методичен модел за педагогическа работа по предмета музика и доказва необходимостта от изучаването на предмета в 8 и 9 клас в училищата по изкуства.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Дисертационният труд показва, че докторантката притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Ралица Емилова Димитрова в област на висше образование: 1.3 Педагогика на обучението по музика

16.04.2018г.
София

Рецензент:
проф. д-р Борислава Танева